

Forskrift om rammeplan for samisk barnehagelærerutdanning

§ 1. Virkeområde og formål

1. ledd:

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir samisk barnehagelærerutdanning, og som er akkreditert etter [lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1](#). Den samiske og den norske barnehagelærerutdanningen er likeverdige.

2. ledd:

Forskriften gjelder for 3-årig samisk barnehagelærerutdanning på bachelornivå. Forskriften definerer de nasjonale rammene for den samiske barnehagelærerutdanningen.

3. ledd:

~~Den samiske barnehagelærerutdanningen forankres i samisk kultur og samfunn og har samiske språk som hovedundervisningsspråk. Det kan gjøres unntak fra kravet om hovedundervisningsspråk for institusjoner som gir lule- og sørsamisk barnehagelærerutdanning. Samiske læringsforståelser, undervisningsmåter og den tradisjonelle naturforståelsen står sentralt i utdanningen. Utdanningen skal gi allsidig kjennskap til samiske forhold og etnopolitikk. Forskriftens formål er å sikre at institusjonene tilbyr en samisk barnehagelærerutdanning som inngår i en samisk- og urfolkskontekst og legger til grunn urfolks status og rettigheter, både nasjonalt og internasjonalt.~~

4. ledd:

Den samiske barnehagelærerutdanningen skal forankres i samisk kultur og samfunn ~~og har samiske språk som hovedundervisningsspråk. Utdanningen skal bygge på samiske perspektiver på læring, samiske verdier og naturforståelse. Samiske læringsforståelser, undervisningsmåter og den tradisjonelle naturforståelsen står sentralt i utdanningen. Utdanningen skal gi allsidig kjennskap til samiske forhold og etnopolitikk.~~ Utdanningen skal ha samisk som hovedundervisningsspråk. Det kan gjøres unntak fra kravet om hovedundervisningsspråk for institusjoner som gir lule- og sørsamisk barnehagelærerutdanning.

~~Forskriften skal sikre at samisk barnehagelærerutdanning kvalifiserer kandidaten til å ivareta kunnskap om samiske forhold, om samiske barns rettigheter i tråd med barnehageloven, gjeldende forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, sameloven, konvensjoner og retningslinjer som vedrører samiske forhold.~~

5. ledd:

Forskriftens formål er å sikre at institusjonene tilbyr integrert, profesjonsrettet, forskningsbasert og samisk kunnskapsbasert barnehagelærerutdanning med høy faglig kvalitet og at det legges til rette for et forpliktende samspill mellom utdanningsinstitusjon og praksisfelt.

6. ledd:

Utdanningen skal forholde seg til lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager og gjeldende forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

67. ledd:

Utdanningen skal sikre samspill mellom høy faglig, didaktisk og sosial kompetanse samt evne til profesjonsetisk refleksjon i pedagogisk arbeid med barn i barnehagen. Utdanningen skal vektlegge pedagogisk ledelse.

78. ledd:

Utdanningen skal ha en helhetlig pedagogisk tilnærming til lek, omsorg, læring og danning. Utdanningen skal ta hensyn til barnehagens rolle for barns dannelse og for å ivareta barns allsidige utvikling. Utdanningen skal vektlegge det økte mangfoldet i barnehagen, herunder økt andel barn under tre år, flere barn med særskilte behov og flere flerspråklige barn. Utdanningen skal vektlegge betydningen av samarbeid, forståelse og dialog med barnas hjem og andre instanser med ansvar for barns oppvekst.

89. ledd:

Utdanningen skal bygge på forskningsbasert kunnskap som et grunnlag for profesjonsutøvelse og kontinuerlig profesjonell utvikling, og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse. Barnehagelærerprofesjonen og barnehagen skal settes inn i en samfunnsmessig sammenheng. Utdanningen skal gi både et historisk, aktuelt og framtidsrettet perspektiv på yrket og barnehagens rolle som en del av utdanningsløpet. Internasjonale perspektiver skal integreres i utdanningen.

910. ledd:

Utdanningen skal bidra til å fremme forståelse av menneskeverd og demokrati, særlig gjennom barns medvirkning og i tråd med verdigrunnlaget i barnehagens formålsbestemmelse i barnehageloven lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager.

10. ledd:

Samisk barnehagelærerutdanning skal settes inn i en samisk og urfolkskontekst og vektlegge både urfolks status og rettigheter, både nasjonalt og internasjonalt.

§ 2. Læringsutbytte

1. ledd:

Den samiske barnehagelærerutdanningen skal kvalifisere kandidaten til å utøve barnehagelæreryrket i et samfunn som preges av mangfold og endring. Læringsutbyttet er formulert med utgangspunkt i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning, bachelornivå.

2. ledd:

Etter fullført samisk barnehagelærerutdanning skal kandidaten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, som grunnlag for pedagogisk arbeid i barnehagen og videre kompetanseutvikling og utdanning på mastergradsnivå.

Kunnskaper

Kandidaten

- har kunnskap om samiske og norske barnehager, herunder barnehagens egenart, historie, samfunnsmandat, lovgrunnlag og styringsdokumenter
- har bred pedagogiskfaglig og fagdidaktisk kunnskap i pedagogikk og i barnehagens fagområder, herunder kunnskap om samiske læringsforståelser, har kunnskap om ledelse og tilrettelegging av pedagogisk arbeid og om barns lek, omsorg og læring, og læringsprosesser som blant annet skjer gjennom deltakelse i praktisk arbeid.
- har bred kunnskap om hvordan barns dannelse foregår, om moderne barndom, barnekultur, barns ulike oppvekstvilkår, bakgrunn og utvikling i et samfunn preget av språklig, sosialt, religiøst, livssynsmessig og kulturelt mangfold.
- har bred kunnskap om språklig revitalisering og om barns språkutvikling, flerspråkighet, sosiale, fysiske og skapende utvikling og gryende digitale-, lese-, skrive- og matematikkferdigheter.
- har bred kunnskap om barns rettigheter og om hva som kjennetegner et inkluderende, likestilt, helsefremmende og lærende barnehagemiljø.
- skal ha kunnskap om barn i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og hvordan sette i gang nødvendige tiltak etter gjeldende lovverk.
- kjenner til nasjonalt, internasjonalt og samisk forsknings- og utviklingsarbeid med relevans for barnehagelærerprofesjonen og kan oppdatere sin kunnskap innen fagområdet.

Ferdigheter

Kandidaten

- kan bruke samiske tradisjonelle kunnskaper og samiske læringsforståelser, og bruke sin faglighet og relevante resultater fra FoU til å lede og tilrettelegge for barns lek, undring, læring, og utvikling og til å begrunne sine valg.
- kan vurdere, stimulere og støtte ulike barns allsidige utvikling i samarbeid med hjemmet og andre relevante instanser.
- kan bruke sin faglighet til improvisasjon i lek, læring og formidling.
- kan vurdere, stimulere og støtte barns ulike evner, og ta hensyn til barns ulike bakgrunn og forutsetninger.
- kan fremme kreative prosesser og kultur- og naturopplevelser, med fokus på barns skapende aktivitet, helhetlige læring og opplevelse av mestring.
- kan anvende relevante faglige verktøy, strategier og uttrykksformer i egne læringsprosesser, i pedagogisk arbeid, i samhandling med hjemmet og relevante eksterne instanser.
- kan identifisere særskilte behov hos enkeltbarn, og på bakgrunn av faglige vurderinger raskt iverksette tiltak.
- kan lede og veilede medarbeidere, reflektere kritisk over egen praksis og justere denne under veiledning.
- kan finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling.

Generell kompetanse

Kandidaten

- har innsikt i profesjonsetiske problemstillinger, særlig knyttet til ansvar, respekt og maktperspektiver.
- kan planlegge, lede, gjennomføre, dokumentere, og reflektere over pedagogisk arbeid knyttet til barnehagens innhold og oppgaver i tråd med etiske krav og retningslinjer, og med utgangspunkt i forsknings-, ~~erfaringsbasert-~~ og samisk tradisjonell ~~og erfaringsbasert~~ kunnskap, mestrer samisk og norsk språk, på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng.
- kan trekke samiske, urfolks, globale, nasjonale, regionale og flerkulturelle perspektiver, preget av respekt og toleranse, inn i barnehagens arbeid.
- har endrings- og utviklingskompetanse, kan lede pedagogisk utviklingsarbeid og bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser for fremtidens barnehage.
- kan formidle sentralt fagstoff muntlig og skriftlig, kan delta i faglige diskusjoner innenfor utdanningens ulike fagområder og dele sine kunnskaper og erfaringer med andre.
- kan være en støtte for samiske barns identitetsbygging og bidra til å fremme deres rettigheter.

§ 3.Struktur og innhold

1. ledd:

Utdanningens struktur skal sikre progresjon i en helhetlig profesjonsutdanning.

2. ledd

Den samiske barnehagelærerutdanningens innhold er strukturert i sju kunnskapsområder, samt fordypning og bacheloroppgave. De to første studieårene skal ha en enhetlig oppbygging som muliggjør mobilitet etter andre studieår. Alle kunnskapsområdene skal være profesjonsrettede og integrere relevant pedagogisk, faglig og didaktisk kunnskap tilpasset barnehagens ~~fagområder~~rammeplan.

3. ledd

Pedagogikk skal være et sentralt og sammenbindende fag ~~som inngår i alle kunnskapsområdene~~, og ha et særlig ansvar for progresjon og profesjonsinnretning av utdanningen.

4. ledd

Kunnskapsområdene og fordypninger skal være forskningsbaserte og forankret i et forskningsaktivt fagmiljø. ~~Kunnskapsområdene skal organiseres og vurderes som integrerte enheter.~~

5. ledd

Utdanningen skal ha følgende oppbygging:

Studieår		Pedagogikk faget	Praksis	Studiepoeng
1. og 2. studieår	Kunnskapsområde: Barns utvikling, lek og læring	Integrert i alle kunnskapsområder. Pedagogikk skal være et sentralt og sammenbindende fag gjennom hele	Minimum 100 dager integrert i alle kunnskapsområdene, fordelt på 75 dager de to første studieårene og	20 studiepoeng
	Kunnskapsområde: Samfunn, religion, livssyn og etikk			20 studiepoeng
	Kunnskapsområde: Språk, tekst og matematikk			20 studiepoeng

	Kunnskapsområde: Kunst, kultur og kreativitet			20 studiepoeng
	Kunnskapsområde: Natur, helse og bevegelse			20 studiepoeng
	Kunnskapsområde: Samisk språk, flerspråklighet og språklig revitalisering			20 studiepoeng
3. studieår	Kunnskapsområde: Ledelse, samarbeid og utviklingsarbeid i barnehagen			15 studiepoeng
	Fordypning			30 studiepoeng
	Obligatorisk bacheloroppgave			15 studiepoeng

6. ledd

Praksisopplæringenstudiet skal være veiledet, variert og vurdert og inngå som en integrert del i alle kunnskapsområder og fordypning. Praksisopplæringenstudiet skal omfatte minst 100 dager, hvorav minimum 85 dager skal være i barnehage. 10 dager kan gjennomføres på urfolksinstitusjoner, på institusjoner som driver med språklig revitalisering eller på andre institusjoner som har en klar samisk profil. Minimum 75 dager skal være i løpet av de to første studieårene, og minimum 25 dager i løpet av det siste studieåret. Videre skal minimum 5 dager være praksis med fokus på overgangen barnehage-skole. Det skal være progresjon i praksisopplæringenstudiet.

7. ledd

Fordypningen skal bygge på kunnskapsområdene og bidra til faglig progresjon og økt kompetanse med relevans for arbeidet i barnehagen.

8. ledd

Utdanningsinstitusjonene skal legge til rette for et internasjonalt semester i tredje studieår.

9. ledd

Bacheloroppgaven skal være profesjonsrettet med tematisk forankring i kunnskapsområdene eller i fordypningen. Arbeidet med oppgaven og innføring i vitenskapsteori og metode skal til sammen utgjøre 15 studiepoeng. Institusjonene kan synliggjøre studiepoengfesting av lærerutdanningsfagene på studentenes vitnemål.

§ 4. Nasjonale retningslinjer, ~~kvalitetsindikatorer~~ og programplan

Institusjonene skal forholde seg til nasjonale retningslinjer ~~og kvalitetsindikatorer~~ for barnehagelærerutdanningen. Med utgangspunkt i forskriften og nasjonale retningslinjer skal den enkelte institusjon utarbeide programplaner for den samiske barnehagelærerutdanningen med bestemmelser om faglig innhold, praksisstudieopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger. Programplanene skal vedtas i institusjonens styre.

§ 5. Fritaksbestemmelser

Eksamen eller prøve som ikke er avlagt som en del av en samisk barnehagelærerutdanning, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3-5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak, må omfatte pedagogikk og praksisopplæringsstudie, og må være fag/studier som har relevans for arbeidet som barnehagelærer, jf. § 1.

Utenlandske studenter som velger utdanning i svensk, finsk eller russisk som del av studiet, kan få fritak fra kravet om norsk.

Fritak skal føres på vitnemålet.

§ 6. Ikrafttredelse og overgangsregler

Forskriften trer i kraft 20. august 2013. Forskriften gjelder for studenter som tas opp fra og med opptak til studieåret 2013/14.

Studenter som følger tidligere rammeplaner har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil 31. desember 2017. Fra dette tidspunkt oppheves forskrift 13. desember 2005 nr. 1448 til rammeplan for førskolelærerutdanning.

Merknader til forskrift om rammeplan for samisk barnehagelærerutdanning

Merknader til § 1. Virkeområder og formål

Bestemmelsens første ledd angir forskriftens virkeområde, som er alle høyskoler og universiteter som gir samisk barnehagelærerutdanning.

Forskriftens §1, tredje ledd understreker betydningen av at utdanningen skal ivareta kunnskap om samiske forhold, om samiske barns og samers og urfolks rettigheter i tråd med barnehagelov og gjeldende forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, sameloven, konvensjoner og retningslinjer som vedrører samiske forhold.

Begrepet «hovedundervisningsspråk» vil i praksis bety at undervisningen skal foregå på samiske språk, men at man åpner for å kunne bruke norsk, andre nordiske språk og engelsk i deler av undervisningen.

Bestemmelsens formål framgår av ~~tredje femte~~ ledd. Med begrepet "integreert, profesjonsrettet", menes at ~~både pedagogikk og fagdidaktikk skal inngå i alle kunnskapsområder og at praksis skal forankres i kunnskapsområdene, at deler av kunnskapsområdene skal være tverrfaglige, samt at barnehagefaglig og didaktisk kunnskap~~ skal inngå i alle kunnskapsområder.

Begrepet "forskningsbasert" henviser til og reflekterer kravet i Universitets – og høyskoleloven § 1-3 a, der det fremgår at universiteter og høyskoler skal tilby høyere utdanning som er basert på det fremste innen forskning". "Forskningsbasert" refererer her til forsknings- utviklings og arbeid. I tillegg brukes begrepet samisk kunnskapsbasert om den kunnskapen som ifølge Urfolkserklæringen 2007: §13, omfatter bruk, utvikling og overføring av urfolks tradisjonelle kunnskap.
(<http://www.galdu.org/web/index.php?sladja=50&vuolitsladja=89&giella1=eng>)

Henvisningen til lov om barnehager av 17. juni 2005 nr. 64 (barnehageloven) i sjette ledd understreker viktigheten av å kjenne til denne loven og også underliggende forskrifter knyttet til barnehageloven, internasjonale konvensjoner som ILO-konvensjonen nr.169 om urfolk og FNs barnekonvensjon. Staten har gjennom sin tilslutning til ILO- konvensjonen en særskilt forpliktelse i forhold til det samiske folk. Norges ansvar overfor samene som urfolk er tydeliggjort gjennom dette.

Bestemmelsens ~~sjette åttende~~ ledd tydeliggjør at spesifiserer sentrale områder som utdanningen skal vektlegge en helhetlig pedagogisk tilnærming til lek, omsorg, læring og danning slik det framgår av barnehagens rammeplan, kapittel 1. For en utdyping av begrepet "danning", vises det til beskrivelse av dannelsesbegrepet i gjeldende rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Vi viser også til at krav om kunnskap om barns danning er tatt inn i utbytteformuleringene under Kunnskaper i § 2. ~~Barnehagens alderssammensetning har over tid endret seg. Andelen barn under tre år har økt betydelig. Utdanningen må vektlegge og tilpasses de ulike alderstrinnene som er representert i barnehagen.~~

~~Begrepet "flerspråklige barn" viser til barn som vokser opp med to eller flere språk og som identifiserer seg med disse språkene, og/eller barn som identifiserer seg med flere språk og bruker flere språk i sin hverdag.~~

Formuleringene i bestemmelsens ~~sjuende-niende~~ ledd om at utdanningen skal "[...] bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse" og "Barnehagelærerprofesjonen og barnehagen skal settes inn i en samfunnsmessig sammenheng.", gjenspeiler krav om at danningsaspektet skal inn i utdanningen.

Merknader til § 2. Læringsutbytte

Paragrafen beskriver forventet læringsutbytte etter avsluttet treårig samisk barnehagelærerutdanning. Institusjonene må utforme sine programplaner slik at studentene i løpet av studiet tilegner seg slike kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanser som er beskrevet i paragrafen. Det er lagt vekt på at forskriftens formål om integrerte, profesjonsrettede og forskningsbaserte utdanninger skal gjenspeiles også i læringsutbyttebeskrivelsene.

Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning

Læringsutbytte i den samiske barnehagelærerutdanningen er formulert med utgangspunkt i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket, jf. Kunnskapsdepartementets brev av 20. mars 2009. Her beskrives forventet læringsutbytte ved hjelp av kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Disse kategoriene er beskrevet slik i forarbeidene til kvalifikasjonsrammeverket:

Kunnskap: Faktakunnskap, begrepskunnskap, prosedyrekunnskap, metakognitiv kunnskap.

Ferdighet: Evne til å kunne bruke tilegnete kunnskaper og/eller utøvende eller skapende evner.

Kompetanse: Generelle ferdigheter som oppøves gjennom fagstudier, og som kan ha overføringsverdi innenfor framtidig yrkesutøvelse. Eksempler: Selvstendighet, ansvarlighet, læringskompetanse, kommunikativ kompetanse, mellommenneskelige ferdigheter.

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning er delt inn i tre sykluser, der første syklus er bachelornivå og andre syklus er masternivå. I forskriften om den samiske barnehagelærerutdanning er forventet læringsutbytte beskrevet med utgangspunkt i bachelornivå i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

De tre kategoriene i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket benyttes i EU- kommisjonens forslag til rammeverk for livslang læring (EQF) og i kvalifikasjonsrammeverkene i mange andre land. Arbeidsgruppen som utarbeidet det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket problematiserte de tre kategoriene. Den pekte for eksempel på at det ikke kan trekkes et absolutt skille mellom kunnskaper og ferdigheter, da ferdighetene som beskrives delvis er av teoretisk eller kognitiv art og dermed kunne vært beskrevet under kunnskaper. I forhold til lærerutdanning kan det samme sies om skillet mellom kategoriene ferdigheter og generell kompetanse.

Inndelingen i de tre kategoriene har også reist spørsmål om enkelte temaer bør nevnes under flere kategorier. Det har vært et mål å unngå for mange utbyttebeskrivelser og gjentakelse av temaer i alle de tre kategoriene. Det er dermed vesentlig at læringsutbyttebeskrivelsene under de tre kategoriene ses i sammenheng.

Kompetanseområder

Læringsutbytte i de enkelte kunnskapsområdene konkretiseres i ~~de~~ retningslinjene ~~ifor~~ den samiske barnehagelærerutdanningen og i institusjonenes programplaner.

Det har vært et mål å utforme bestemmelsene i forskriften på et overordnet nivå. Det gjelder også læringsutbyttebeskrivelsene. Beskrivelsene må ses i lys av at de skal konkretiseres og operasjonaliseres i underliggende planverk. Departementet har likevel vurdert det som nødvendig å gi mer spesifikke føringer på noen områder som anses som særlig viktige. Dette gjelder blant annet arbeid knyttet opp mot å ivareta barn med særskilte behov, språkutvikling, flerspråklighet, samarbeid med hjemmet og andre relevante instanser, og barns danning. Læringsutbyttebeskrivelser på disse områdene er derfor inkludert i forskriften. De er også ivaretatt i retningslinjene for samisk barnehagelærerutdanning ~~innen~~under de ulike ~~for~~ kunnskapsområdene.

Kandidatene skal kunne prøves i forhold til forventet læringsutbytte. Framtidige arbeidsgivere må kunne regne med at kandidatene har den angitte kompetanse. De fleste læringsutbyttebeskrivelsene har ikke en entydig forankring i ett fag. De fleste er tema av tverrfaglig karakter. Arbeid med pedagogisk ledelse er et eksempel på et læringsutbytteområde som forutsetter systematisert samarbeid over faggrenser. Institusjonene må vurdere hvordan de fagovergripende temaene skal ivaretas i programplanene, og hvordan kandidatenes mestring av slike temaer skal dokumenteres.

Det vil være et ledelsesansvar å skape en klar ansvarsdeling mellom pedagogikk som sentralt og sammenbindende fag gjennomgående tema og det enkelte kunnskapsområdet når det gjelder å gi studentene det overordnede læringsutbyttet som er beskrevet i forskriften. Det vises for øvrig til omtalen av institusjonenes ansvar innledningsvis.

~~Det har vært et mål å utforme bestemmelsene i forskriften på et overordnet nivå. Det gjelder også læringsutbyttebeskrivelsene. Beskrivelsene må ses i lys av at de skal konkretiseres og operasjonaliseres i underliggende planverk. Departementet har likevel vurdert det som nødvendig å gi mer spesifikke føringer på noen områder som anses som særlig viktige. Dette gjelder blant annet arbeid knyttet opp mot å ivareta barn med særskilte behov, språkutvikling, flerspråklighet, samarbeid med hjemmet og andre relevante instanser, og barns danning.~~

~~Læringsutbyttebeskrivelser på disse områdene er derfor inkludert i forskriften. De er også ivaretatt i retningslinjene for samisk barnehagelærerutdanning innen de ulike for kunnskapsområdene.~~

~~Kandidatene skal kunne prøves i forhold til forventet læringsutbytte. Framtidige arbeidsgivere må kunne regne med at kandidatene har den angitte kompetanse. De fleste læringsutbyttebeskrivelsene har ikke en entydig forankring i ett fag. De fleste er tema av tverrfaglig karakter. Arbeid med pedagogisk ledelse er et eksempel på et læringsutbytteområde som forutsetter systematisert samarbeid over faggrenser. Institusjonene må vurdere hvordan de fagovergripende temaene skal ivaretas i programplanene, og hvordan kandidatenes mestring av slike temaer skal dokumenteres.~~

~~Det vil være et ledelsesansvar å skape en klar ansvarsdeling mellom pedagogikk som gjennomgående tema og det enkelte kunnskapsområdet når det gjelder å gi studentene det overordnede læringsutbyttet som er beskrevet i forskriften. Det vises for øvrig til omtalen av institusjonenes ansvar innledningsvis.~~

Til de formulerte læringsutbyttebeskrivelsene i forskriften ønsker departementet å påpeke følgende:

Det er i læringsutbyttebeskrivelsene brukt flere barnehagefaglige uttrykk og begreper. For utdypende definisjon av disse henvises det til Lov om barnehager med underliggende forskrifter.

Kunnskaper

Kunnskap 1: Begrepet norske og samiske barnehager omfatter i denne sammenheng ulike typer barnehager i Norge og i Sapmi.

~~Kunnskap 2: Med begrepet "barnehagens fagområder" menes her de fagområder som er beskrevet i gjeldende rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.~~

Kunnskap 3: Med begrepet "moderne barndom" menes samtidens barndom. Begrepet "kulturelt mangfold" omfatter også det samiske.

Kunnskap 4: Kunnskap om barns språkutvikling omfatter også kunnskap om avvikende språkutvikling. Kunnskap om flerspråklighet omfatter kunnskap om barn som vokser opp med to eller flere språk og som identifiserer seg med disse språkene, og/eller barn som identifiserer seg med flere språk og bruker flere språk i sin hverdag, herunder samiske språk.

Ferdigheter

Ferdighet 1: Barnehagelærer kandidatene har ikke gjennomgått en forskerutdanning og kan dermed ikke forventes å kunne gjennomføre selvstendig forskning eller utviklingsarbeid. Med begrepet "bruk av relevante resultater fra FoU" menes først og fremst bruk av tilgjengelig FoU utført av andre.

Samiske læringsforståelser er knyttet til den tradisjonelle kunnskapen og er en forutsetning for en videreføring av denne. Den baserer seg på det som FN's Urfolksdeklarasjon, 2007 viser til i § 14 at "...urfolk har retten til å ta i bruk egne læringsforståelser og undervisningsmåter i sine utdanningssystemer...", Læringsforståelse i den samiske kulturen og det samiske samfunn er knyttet til videreføring av tradisjonell kunnskap og ferdigheter, gjennom f. eks. en kombinasjon av veiledning og selvstendig utprøving. De tradisjonelle læringsforståelsene belyses i den forskningsbaserte og systematiserte kunnskapen på feltet, og det forutsettes at de tradisjonelle læringsforståelsene formidles på bakgrunn av den nyeste forskningsbaserte og systematiserte kunnskapen på feltet.

Oppdragelse gir grunnlag for utvikling av pedagogikk, og pedagogikken i samisk utdanning kan ikke eksistere uten en systematisering og en forskningsbasert kunnskap om samisk oppdragelse. Pedagogikkens oppgave er å gjøre den implisitte forståelsen eksplisitt, og slik stadig utvikle vår forståelse for hva kunnskapen kan bidra med i våre nåtidige samfunn. Utdanningen skal derfor bidra til at samiske barnehagelærere blir bidragsytere og premissleverandører i utviklingen av en barnehage for samiske barn og familier, der kunnskap om og forståelse for samisk barneoppdragelse, dens verdier og normer, er likeverdig med andre kulturers barneoppdragelse.

Ferdighet 2: Med begrepet "barnets allsidige utvikling" menes blant annet barnets språklige, sosiale, emosjonelle, helsemessige, skapende, kognitive, fysiske, motoriske, digitale og matematiske utvikling. For samarbeid med andre faglige instanser med relevans for barns oppvekst vil det være viktig at kandidatene har evne til tverrprofesjonelt samarbeid.

Ferdighet 5: Den samiske kultur- og naturforståelsen uttrykker en grunnleggende verdensanskuelse, hvor mennesket ikke ses som atskilt fra naturen og hvor naturen er en forutsetning for menneskelig overlevelse og selvberging. Kunnskapsforståelsen eller kosmologien er holistisk, naturen er ikke et objekt for mennesket og mennesket kan ikke eksistere uten naturen. Naturforståelsen med sine egne etiske overveielser, gjelder for forholdet mellom menneske og natur og videreføres gjennom bruken

av de tradisjonelle læringsmåtene. Det at nærhet til naturen også omfatter de åndelige aspektene ved relasjonen, kan være utfordring for en vestlig forståelse av natur.

Ferdighet **78**: Samhandlingskompetanse i forholdet til andre ansatte i barnehagen og andre profesjonsgrupper er en forutsetning for å oppnå dette læringsutbyttet.

Generell kompetanse

Kompetanse 3: Kravet om å beherske norsk i profesjonssammenheng betyr at det er opp til institusjonen å vurdere hvorvidt det skal gis undervisning i begge norske målformer eller i en av dem

Kompetanse 4: Bærekraftig utvikling er inkludert i begrepet "globale perspektiver".

Kompetanse 6: Kandidatene skal kunne formidle sentralt fagstoff til flere ulike målgrupper, herunder både faglærte og ufaglærte medarbeidere i barnehagen, foresatte og andre faglige instanser med relevans for barns oppvekst.

Merknader til § 3. Struktur og innhold

§ 3 reflekterer ett av hovedmålene for arbeidet med ny rammeplan: å bidra til en integrert, profesjonsrettet og forskningsbasert samisk barnehagelærerutdanning basert på en enhetlig samisk oppbygging, samtidig som institusjonene gis mulighet til faglig profilering.

Innføring av begrepet kunnskapsområde i § 3, annet ledd signaliserer en måte å organisere kunnskapsbasen på som styrker og tydeliggjør utdanningens relevans for profesjonsutøvelsen. Organiseringen i kunnskapsområder skal bidra til en integrert og profesjonsrettet utdanning og motvirke fragmentering i mange små fag. Fagtradisjonen fra tidligere førskolelærerutdanning er et fundament for forståelsen av innholdet i kunnskapsområdene i den nye samiske barnehagelærerutdanningen. Den nye samiske barnehagelærerutdanningen skal bruke kunnskapsbaser (teori, forskning, samisk tradisjonell kunnskap og erfaringsbasert kunnskap) fra bl.a. pedagogikk, samisk, andrespråkspedagogikk, norsk, samfunnsfag, matematikk, drama, duodji, joik og musikk, naturfag, fysisk fostring, religion, livssyn og etikk. Dette understreker den faglige bredden som inngår i barnehagelærerkompetansen, som igjen reflekterer mangfoldet i barnehagelæreryrket.

Pedagogisk ~~kunnskap~~ skal sikre et felles integrert barnehagefaglig fundament ~~i alle kunnskapsområdene gjennom hele studieløpet~~ og i fordypningen, og slik ivareta en gjennomgående profesjonsfaglig og vitenskapelig plattform i en helhetlig og integrert utdanning. Pedagogisk ~~kunnskap~~ skal spesielt bidra til studentens dannelsesprosess, personlige vekst og utvikling, analytiske ferdigheter, integrering av teori og praksis, innsikt i vitenskapelig tenkemåte og etiske refleksjon.

Pedagogisk ~~kunnskap~~ er mangesidig og omfatter delområder som psykologi, sosiologi, filosofi, didaktikk og idéhistorie. Elementene fra disse delområdene vil kunne inngå på ulike måter og i ulik grad i de enkelte kunnskapsområdene og i fordypningen.

Institusjonene fastsetter rekkefølge og organisering av kunnskapsområdene innenfor de to første studieårene. Det tredje studieåret bestemmer institusjonene rekkefølgen på fordypning, kunnskapsområde og bacheloroppgave.

I § 3, femte ledd vises en tabell over utdanningens oppbygging, med navn på de ~~sju~~ kunnskapsområdene. Det understrekes at et element som inngår i navnet på ett kunnskapsområde,

ikke skal begrenses til dette, men kan være tverrgående tema i flere eller alle kunnskapsområdene. Det gjelder helt sentrale tema som for eksempel lek, ledelse og kreativitet og samisk tradisjonskunnskap. Studiepoenggivende vurderingsenheter skal være tverrfaglige og bidra til sammenheng i stoffet og styrke målet om en utdanning som integrerer teori og praksis.

Videre fastsettes hvert kunnskapsområdes omfang med minimum antall studiepoeng, og til fordypning det 3. studieåret, dessuten antall studiepoeng til obligatorisk bacheloroppgave. Minste studiepoengsgivende enhet er 15 studiepoeng. Dette skal bidra til sammenheng i fagstoffet og styrke målet om en helhetlig og integrert utdanning. Tabellen synliggjør også utdanningens forankring i pedagogikkfaget og praksis som to stolper som inngår i hele studieløpet løper gjennom alle tre årene og integreres i alle kunnskapsområdene og i fordypningen.

I § 3 sjettede ledd gis nærmere bestemmelser om praksisopplæringsstudie. Som det også framgår av § 3 femte ledd, skal praksisopplæringsstudiet gå over alle tre år og ha klar progresjon og forankring i kunnskapsområdene. Institusjonene har ansvaret for at praksis får et innhold som bidrar til å oppfylle kravene til læringsutbytte for kunnskapsområdene og målene for utdanningen som helhet.

At praksis skal være veiledet betyr at hver student skal ha en kvalifisert praksislærer i hver praksisperiode i den barnehagen/institusjonen der praksisstudietopplæringen foregår, og en eller flere faglærere fra lærerutdanningsinstitusjonen som veileder(e). Praksislærer og veileder(e) skal samarbeide om studietopplæringen. Med variert praksisopplæringsstudie menes praksis i ulike aldersgrupper, barnehager med ulike størrelser, andre typer institusjoner (aktuelle læresteder kan være språksentre) organisering og eierforhold. Praksis skal også knyttet til ulike sider ved barnehagelæreryrket som planlegging og gjennomføring av pedagogisk arbeid, ledelse av læringsprosesser, samarbeid, vurderings- og dokumentasjonsarbeid. At praksis skal være vurdert betyr at hver praksisperiode skal vurderes enten som bestått/ikke bestått eller med karakter. Det er studentens praksislærer, styrer og veileder(e) fra lærerutdanningsinstitusjonen som i samarbeid skal vurdere studentens måloppnåelse i praksisperioden. At det skal være progresjon i studietopplæringen vil bl.a. si at det skal stilles strengere krav til positiv vurdering i senere studieår enn i begynnelsen av studiet.

Omfanget av praksisopplæringsstudiet er minimum 100 dager. Minimum 85 av disse skal være i barnehagen. 10 dager av praksisopplæringsstudiet kan gjennomføres på urfolksinstitusjoner, på institusjoner som driver med språklig revitalisering eller på andre institusjoner som har klar samisk profil. Minimum 5 dager skal være overgangspraksis. Forskriften tar ikke stilling til om overgangspraksis skal foregå i barnehagen, i skolen eller i kombinasjon mellom de to.

I forskriften er praksis beregnet ut fra dager istedenfor uker fordi man av erfaring kan miste praksisomfang siden mange uker har mindre enn fem arbeidsdager. Forberedelse og etterarbeid til praksis skal ikke inngå i de 100 dagene. Minimums-kravet på 100 dager innebærer at det enkelte lærested kan gi praksisopplæringsstudiet større omfang. Praksis fordeles med minimum 75 dager til de to første studieårene og minimum 25 dager til det siste året. Ut over at det skal være praksis i alle studieårene, fordeler institusjonene selv dagene innenfor disse periodene. Dette gir en viss fleksibilitet og mulighet til å operere med ulikt antall dager per år.

§ 3 sjuende ledd: I det siste året er det 30 studiepoeng fordypning. Fordypningen skal bygge på kunnskapsområdene og skal videreutvikle studentenes kunnskaper, ferdigheter og kompetanse innenfor et avgrenset tematisk område med relevans for arbeidet i barnehagen. Fordypningen gir studentene muligheter for faglig spesialisering, samtidig som barnehagen får en mer variert kompetanse i barnehagelærerggruppen. Det åpnes for at institusjonene kan gi flere ulike fordypningstilbud. Internasjonalt semester kan utgjøre fordypning.

Kommentert [CEA1]: blir dette korrekt?

§ 3, niende ledd gjelder bacheloroppgaven, som er lagt til tredje studieår. Bacheloroppgaven skal være profesjonsrettet og gi trening i systematisk og selvstendig arbeid. Tematisk skal oppgaven forankres i kunnskapsområdene og/eller fordypningen.

Merknader til § 4. Nasjonale retningslinjer, ~~kvalitetsindikatorer~~ og programplan

Det forutsettes at institusjonene trekker praksisfeltet inn i arbeidet med utvikling av programplanene.

Merknader til § 5. Fritaksbestemmelser

Bestemmelsen henviser til fritaksbestemmelsene i Universitets- og høyskoleloven § 3-5 annet ledd. Universiteter og høyskoler som tilbyr akkrediterte studier etter denne lov, kan gi fritak for deler av utdanning på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak. I forskriften er fritaksadgangen begrenset ved at det stilles som vilkår at de fagene som det gis fritak på bakgrunn av må inneholde pedagogikk og praksisopplæring. I tillegg må faget være relevant. Å gi fritak vil være en skjønnsmessig vurdering som den enkelte utdanningsinstitusjon gjør, men skjønnen er begrenset ved at relevanskravet medfører at faget som gir rett til fritak må være innenfor pedagogikk eller et fag i de angitte kunnskapsområdene i § 3.

Merknader til § 6 Ikrafttredelse og overgangsregler

Forskriften trer i kraft, men forskriften vil først gjelde for studenter som tas opp til studiet fra og med studieåret 2013/2014.

Rammeplan for førskolelærerutdanningen vil opphøre å gjelde 31. desember 2017